

EUROOPA KOHTU OTSUS (kolmas koda)

15. juuli 2004*

Kohtuasjas C-459/02,

mille esemeks on Euroopa Kohtule EÜ artikli 234 alusel Cour de cassation'i (Luksemburg) esitatud eelotsusetaotlus nimetatud kohtus pooleliolevas menetluses järgmiste poolte vahel:

Willy Gerekens,

**Association agricole pour la promotion de la commercialisation laitière
Procola,**

ja

Luksemburgi Suurhertsogiriik,

eelotsusetaotlus õiguskindluse ja tagasiulatava jõu puudumise kui õiguse üldpõhimõtete tõlgendamiseks seoses piimatootmise kvootide valdkonna siseriiklike õigusnormidega, mis on vastu võetud nende esialgsete õigusnormide asemele, mille Euroopa Kohus on tunnistanud diskrimineerivaks ning mis võimaldavad rakendada tagasiulatuvalt sanktsioone tootmiskvootide ületamise juhtumitele, mis on toimu-

* Kohtumenetluse keel: prantsuse.

nud pärast nõukogu 31. märtsi 1984. aasta määruse (EMÜ) nr 856/84, millega muudetakse määrust (EMÜ) nr 804/68 piima- ja piimatooteturu ühise korralduse kohta (EÜT L 90, lk 10), ja nõukogu 31. märtsi 1984. aasta määruse (EMÜ) nr 857/84, millega kehtestatakse üldeeskirjad määruse (EMÜ) nr 804/68 artiklis 5c nimetatud maksu kohaldamiseks piima- ja piimatootesektoris (EÜT L 90, lk 13), jõustumist, kuid asendatud siseriiklike õigusnormide kehtivuse ajal,

EUROOPA KOHUS (kolmas koda),

koosseisus: A. Rosas koja esimees, kohtunikud R. Schintgen ja N. Colneric (ettekandja),

kohtujurist: D. Ruiz-Jarabo Colomer,
kohtusekretär: R. Grass,

arvestades kirjalikke märkusi, mille esitasid:

- W. Gerekens ja Association agricole la promotion de la commercialisation laitière Procola, esindaja: advokaat F. Entringer;

- Luksemburgi Suurhertsogiriik, esindaja: F. Hoffstetter, keda abistas advokaat G. Pierret,

— Euroopa Ühenduste Komisjon, esindajad: G. Berscheid ja C. Cattabriga,

arvestades ettekandja-kohtuniku ettekannet,

arvestades pärast kohtujuristi äraakuulamist tehtud otsust lahendada asi ilma kohtujuristi ettepanekuta,

on teinud järgmise

otsuse

- ¹ Cour de cassation esitas 14. novembri 2002. aasta otsusega, mis saabus Euroopa Kohtusse sama aasta 19. detsembril, EÜ artikli 234 alusel eelotsuse küsimuse õiguskindluse ja tagasiulatava jõu puudumise kui õiguse üldpõhimõtete tõlgendamise kohta seoses piimatootmise kvootide valdkonna siseriiklike õigusnormidega, mis on vastu võetud nende esialgsete õigusnormide asemele, mille Euroopa Kohus on tunnistanud diskrimineerivaks ning mis võimaldavad rakendada tagasiulatavalt sanktsioone tootmiskvootide ületamise juhtumitele, mis on toimunud pärast nõukogu 31. märtsi 1984. aasta määruse (EMÜ) nr 856/84, millega muudetakse määrust (EMÜ) nr 804/68 piima- ja piimatooteturu ühise korralduse kohta (EÜT L 90, lk 10), ja nõukogu 31. märtsi 1984. aasta määruse (EMÜ) nr 857/84, millega kehtestatakse üldeeskirjad määruse (EMÜ) nr 804/68 artiklis 5c nimetatud maksu kohaldamiseks piima- ja piimatootesektoris (EÜT L 90, lk 13), jõustumist, kuid asendatud siseriiklike õigusnormide kehtivuse ajal.

Küsimus tõusetus vaidluses piimatootja W. Gerekensi ja Association agricole pour la promotion de la commercialisation laitère Procola (edaspidi „Procola”) ning Luksemburgi Suurhertsogiriigi vahel, mille esemeks on väidetavalt Luksemburgi Suurhertsogiriigi poolt piima lisamaksu puudutavate ühenduse õigusnormide väära kohaldamisega tekitatud kahju.

Õiguslik raamistik

Ühenduse õigusnormid

Määrused nr 856/84 ja 857/84 kehtestasid alates 1. aprillist 1984 liikmesriigile ettenähtud üldkvoodi piires kõigile lehmapiima tootjatele ja ostjatele piimandusaastaks kindlaksmääratud kvooti ületavate tarnitavate lehmapiima koguste eest lisamaksu. Lisamaksust vabastatud kvoot võrdus vastavalt liikmesriigi poolt valitud vormelile vaatlusaasta jooksul tootja poolt tarnitud või piimatööstuse poolt ostetud piima või piimaekvivalendi kogusega.

Nõukogu 27. juuni 1968. aasta määruse (EMÜ) nr 804/68 piima- ja piimatooteturu ühise korralduse kohta (EÜT L 148, lk 13) artikli 5c lõike 1 teine lõik, mida on muudetud määrusega nr 856/84 (edaspidi „määrus nr 804/68”) sätestab:

„[...]

Maksusüsteemi rakendatakse liikmesriikide territooriumil igas regioonis vastavalt ühele järgmistest vormelitest:

Vormel A

- Iga piimatootja maksab maksu piimalt ja/või piimaekvivalendilt, mille ta on ostjale tarninud ja mis ületab piimandusaastaks kindlaksmääratud kvoodi.

Vormel B

- Iga piima või teiste piimatoodete ostja tasub maksu piimalt ja piimaekvivalendilt, mille tootja on talle tarninud ja mis ületab piimandusaastaks kindlaksmääratud kvoodi.
- Maksukohustuslane ostja annab selle kohustuse edasi tarneid suurendanud tootjatele hinnas vastavalt nende osale ostja kvoodi ületamisel.”

5 Määruse nr 857/84 artikkel 2 sätestab:

„1. Nõukogu määruse (EMÜ) nr 804/68 artikli 5c lõikes 1 nimetatud kvoot võrdub piimatootja poolt 1981. kalendriaasta jooksul (vormel A) tarnitud piima või

piimaekvivalendi või ostja poolt 1981. kalendriaasta jooksul (vormel B) ostetud piima või piimaekvivalendi kogusega, mida suurendatakse 1% võrra.

2. Sellele vaatamata võivad liikmesriigid oma territooriumil kehtestada, et lõikes 1 sätestatud kvoot võrdub 1982. või 1983. kalendriaasta jooksul tarnitud või ostetud piima või piimaekvivalendi kogusega, millele lisanduvad protsendid, ületamata seejuures määruse (EMÜ) nr 804/68 artiklis 5c sätestatud garanteeritud maksimumkogust. Protsent võib vastavalt määruse (EMÜ) nr 804/68 artiklis 30 sätestatud korras kindlaksmääratud tingimustele varieeruda sõltuvalt maksukohustuslaste teatud rühma tarnete tasemest, tarnete põhisuundumuste muutumisest mõnedes piirkondades 1981. ja 1983. aasta vahelisel perioodil või maksukohustuslaste teatud rühma tarnete põhisuundumuste muutustest samal ajavahemikul.

3. Liikmesriigid võivad lõigetes 1 ja 2 nimetatud protsendid määrata artiklite 3 ja 4 kohaldamiseks." [Siin ja edaspidi on osundatud määrust tsiteeritud mitteametlikus tõlkes.]

Sama määruse artikli 4 lõike 1 punktis a ja lõikes 2 on sätestatud:

„1. Selleks, et viia lõpule piimatootmise ümberkorraldused riigi, regiooni või kogumispiirkondade tasandil, võivad liikmesriigid vormelite A ja B kohaldamise raames:

- a) maksta piimatootmisest lõplikult loobuvatele tootjatele ühekordset või igaaastast hüvitist;

[...]

2. Vabanevad kvoodid lisatakse vajadusel artiklis 5 nimetatud reservile.”

- 7 Komisjoni 16. mai 1984. aasta määruse (EMÜ) nr 1371/84, millega kehtestatakse määruse nr 804/68 artiklis 5c sätestatud lisamaksu kohaldamise eeskirjad (EÜT L 132, lk 11) artikli 6 lõike 1 punktis d on sätestatud:

„1. Vormel B raames kohandatakse ostja baaskogust ennekõike selleks, et võtta arvesse:

[...]

- d) määruse (EMÜ) nr 857/84 artikli 7 lõikes 2 ette nähtud asendusi, sealhulgas tarnija üleminekut ühe ostja juurest teise juurde.” [Mitteametlik tõlge]

Siseriiklikud õigusnormid

- 8 Luksemburgis rakendati ühenduse õigusnormid esimeseks rakendusperioodiks 1. aprillist 1984 kuni 31. märtsini 1985 suurhertsogi 3. oktoobri 1984. aasta määrusega piima täiendava maksustamise kohta Luksemburgi Suurhertsogiriigis

(*Mémorial* 1984, lk 1486, edaspidi „suurhertsogi 1984. aasta määrus”) ning järgnevateks perioodideks suurhertsogi 12. novembri 1985. aasta samanimelise määrusega (*Mémorial* 1985, lk 1256, edaspidi „suurhertsogi 1985. aasta määrus”).

- 9 Kahest võimalikust määruse nr 804/68 artikli 5c rakendamiseks ette nähtud vormelist valis Luksemburgi Suurhertsogiriik vormeli B.

- 10 Kooskõlas määruse nr 857/84 artikli 2 lõikega 1 valis Luksemburg vaatlusaastaks 1981. aasta. Kvootide kindlaksmääramisel kasutati siiski teatavaid koefitsiente, mis võtsid arvesse erinevatele ostjatele aastatel 1981–1983 tarnitud piima kogust võrreldes tarnete keskmise arenguga Luksemburgis.

- 11 Luksemburgi siseriiklikud õigusnormid võimaldasid tootmise vabatahtlikult lõpetanud tootjate individuaalseid kvote riiklikku reservi arvamise asemel üle anda ostjateks peetavatele meiereidele, kellele tarned olid sooritatud, kuigi vormel B raames ei olnud sellist võimalust vastavalt määruse nr 857/84 artikli 7 lõikele 2 koostoimes määruse nr 1371/84 artikli 6 lõike 1 alapunktiga d ning määruse nr 857/84 artikli 4 lõike 1 alapunktiga a ja lõikega 2 ette nähtud.

- 12 Nende õigusnormide (edaspidi „endised õigusnormid”) kohta otsustas Euroopa Kohus oma 25. novembri 1986. aasta otsuses liidetud kohtuasjades C-201/85 ja C-202/85: Klensch jt (EKL 1986, lk 3477):

- „1. Asutamislepingu artikli 40 lõikega 3 kehtestatud diskrimineerimiskeeld ei võimalda liikmesriigil valida nõukogu 31. märtsi 1984. aasta määruse nr 857/84 tähenduses vaatlusaastaks 1981. aastat, kui see toob liikmesriigi turul valitsevaid tingimusi arvestades kaasa ühenduse tootjate diskrimineerimise.
2. Nõukogu 31. märtsi 1984. aasta määruse nr 857/84 artikkel 2 keelab, välja arvatud määruses otsesõnu sätestatud erijuhtudel, 1981. aasta selle sätte tähenduses vaatlusaastaks valinud liikmesriigil määrata ostjate kvooti nende poolt 1981. aasta jooksul ostetud piimakogusele teatud maksukohustuslaste rühmade tarnete taseme alusel määratud protsendi lisamise teel.
3. Nõukogu 31. märtsi 1984. aasta määrus nr 857/84 ei võimalda vormel B kasuks otsustanud liikmesriigil lisada tegevuse lõpetanud tootja individuaalset kvooti selle ostja kvoodile, kellele see tootja toomise lõpetamise hetkel tarnis selle asemel, et lisada see riiklikule reservile.”
- 13 Eespool viidatud Klensch jt kohtuotsuse tulemusena tühistas Luksemburgi Conseil d'État oma 26. veebruari 1987. aasta otsusega ministri otsused, millega olid fikseeritud Conseil d'État's pooleliolevates asjades vaidlustatud siseriiklikel õigusnormidel põhinevad individuaalsed kvoodid.
- 14 Normatiivses plaanis oli suurhertsogi 1985. aasta määrus ning muud varasemad sätted kehtetuks tunnistatud suurhertsogi 7. juuli 1987. aasta määruse piima täiendava maksustamise korra kohta Luksemburgi Suurhertsogiriigis (*Mémorial*

1987, lk 850, edaspidi „suurhertsogi 1987. aasta määrus“), millega kehtestati uus maksustamiskord (edaspidi „uued õigusnormid“), artikliga 17.

5 Suurhertsogi 1987. aasta määruse tagasiulatava jõu sätestas 27. augusti 1987. aasta seadus, mis muutis 1987/88. aasta piimandusaastale eelnevatele piimandusaastatele kohaldatavaks suurhertsogi 7. juuli 1987. aasta määruse piima täiendava maksustamise korra kohta Luksemburgi Suurhertsogiriigis (*Mémorial* 1987, lk 1698). Selle seaduse ainus artikkel näeb ette nimetatud määruse kohaldamise 12-kuulistele perioodidele alates vastavalt 2. aprillist 1984, 1. aprillist 1985 ja 1. aprillist 1986 ning ühtlasi sama määruse põhjal uute kvootide määramise.

6 Suurhertsogi 1987. aasta määruse artikkel 1 lähtub Luksemburgi ametivõimude poolt varem vormel B kasuks tehtud valikust. Sama määruse artikli 3 lõige 1 seevastu võtab vaatlusaastaks mitte enam 1981. aasta, vaid 1983. aasta, mille osas tarnitud piima kogused on vähenenud suhtarvu võrra, mis võtab arvesse kahte faktorit, esiteks kõnealuselt tarnijalt ostjale 1983. aasta jooksul tarnitud kogus ning teiseks nimetatud aasta jooksul toimunud tarnete mahu kasv samas põllumajandusettevõttes võrreldes 1981. aastaga. Määrus ei näe enam ette tegevuse lõpetanud tootjate individuaalsete kvootide lisamist nende koguste ostjatele.

7 Uute õigusnormide rakendamise järel kinnitas Luksemburgi Põllumajandusministeerium erinevatele ostjatele alates 2. aprillist 1984 iga piimandusaasta jaoks kvoodid. Luksemburgi ametiasutused ei kehtestanud ühelegi tootjale kõrgemat maksu, kui oleks tulenenud suurhertsogi 1984. ja 1985. aasta määrustest. Kohaldati kõige soodsamaid võimalikke reegleid.

Menetlus põhikohtuasjas ja eelotsuse küsimus

- 18 W. Gerekens on üks 64 Procolaga ühinenud Luksemburgi piimatootjast, kellelt nõuti piimale kehtestatud täiendavat maksu piimandusaastate 1985/1986 ja 1986/1987 eest. Luksemburgi Põllumajandusministeeriumi 15. märtsi 1988. aasta Procolale saadetud kirjast nähtub, et W. Gerekens pidanuks vastavalt endistele õigusnormidele maksma 297 298 Luksemburgi franki, samas kui vastavalt uutele õigusnormidele pidanuks ta maksma 144 860 Luksemburgi franki. Lähtudes tootjale soodsaimast olukorrast, jäi kehtima viimati nimetatud summa, kuid see suurenes viiviste tõttu 14 334 Luksemburgi frangi võrra. W. Gerekens ja Procola nõudsid Luksemburgi Suurhertsogiriigilt selle summa tagasimaksmist, tuginedes kohaldatavate siseriiklike normide tagasiulatava jõu ebaseaduslikkusele. See nõue tugineb väidetavale nende poolt kantud kahjule, mille põhjustasid riigi eksimused siseriiklike õigusnormide kehtestamisel ja ühenduse piima täiendavat maksustamist reguleerivate õigusnormide kohaldamisel.
- 19 Kuna W. Gerekensi ja Procola hagi jäeti nii esimese astme kohtus kui ka apellatsioonimenetluses rahuldamata, pöördusid nad Cour de cassation'i.
- 20 Nähes, et talle lahendada antud vaidlus hõlmab ka ühenduse õiguse tõlgendamist küsimuses, mille osas puudub sarnases asjas langetatud Euroopa Kohtu eelotsus, otsustas Cour de cassation menetluse peatada ning esitada Euroopa Kohtule järgmise eelotsuse küsimuse:

„Kas õiguskindluse ja tagasiulatava jõu puudumise kui ühenduse õiguse üldpõhimõtetega on vastuolus, et sellise tootmiskvoote kehtestava ühenduse regulatsiooni kohaldamiseks nagu nõukogu 31. märtsi 1984. aasta määrus (EMÜ) nr 856/84, millega muudetakse määrust (EMÜ) nr 804/68 piima- ja piimatooteturu ühise

korralduse kohta [...], ja nõukogu 31. märtsi 1984. aasta määrus (EMÜ) nr 857/84, millega kehtestatakse üldeeskirjad määruse (EMÜ) nr 804/68 artiklis 5c nimetatud maksu kohaldamiseks piima- ja piimatootesektoris [...], võtab liikmesriik vastu nende esialgsete õigusnormide asemele, mille Euroopa Ühenduste Kohus on diskrimineerivaks tunnistanud, uued õigusnormid, mis võimaldavad tagasiulatuvalt määrata sanktsioone kvootide ületamise eest, mis on toimunud pärast ühenduse määruste jõustumist, kuid asendatud siseriiklike õigusnormide kehtivuse ajal?”

Eelotsuse küsimus

- 21 Ühenduse õiguskorras tunnustatud õiguse üldpõhimõtete kaitsmise nõue on ka liikmesriikidele ühenduse õigusnormide rakendamisel siduv.
- 22 Nende õiguse üldpõhimõtete hulka kuulub ka õiguskindlus (vt 13. jaanuari 2004. aasta otsus kohtuasjas C-453/00: Kühne & Heitz, kohtulahendite kogumikus veel avaldamata, punkt 24).
- 23 Kuigi üldreeglina ei võimalda õiguskindluse põhimõtte viia ühenduse õigusakti kehtivuse algust tema avaldamise kuupäevast varasemale kuupäevale, võib esineda erandeid, kui see on taotletava eesmärgi saavutamiseks vajalik ja huvitatud isikute õiguspärast ootust on nõuetekohaselt arvesse võetud (vt 21. veebruari 1991. aasta otsus liidetud kohtuasjades C-143/88 ja C-92/89: Zuckerfabrik Süderdithmarschen ja Zuckerfabrik Soest, EKL 1991, lk I-415, punkt 49, ja 22. novembri 2001. aasta otsus kohtuasjas C-110/97: Madalmaal v. nõukogu, EKL 2001, lk I-8763, punkt 151).

- 24 Samuti ei riku õiguskindluse põhimõtet tagasiulatava jõuga siseriiklikud õigusnormid, kui see on taotletava eesmärgi saavutamiseks vajalik ja huvitatud isikute õiguspärasest ootust on nõuetekohaselt arvesse võetud.
- 25 Põhikohtuasjas vaidlustatud siseriiklike õigusnormide eesmärk on rakendada piima täiendava maksustamise kord vastavalt määruse nr 804/68 artikli 5c lõikes 1 liikmesriikidele sätestatud kohustustele. Selle korra eesmärk on piimatoodangu piiramise teel taastada nõudmise ja pakkumise vaheline tasakaal piimaturul, mida iseloomustavad struktuurilised ülejäägid (vt eelkõige 17. mai 1988. aasta otsus kohtuasjas 84/87: Erpelding, EKL 1988, lk 2647, punkt 26). Selle korra kehtestamise eesmärk on saavutatav vaid siis, kui arvesse võetakse kõik ühel või teisel viisil turule pääsevad ning sel teel pakkumist ja nõudmist mõjutavad tootekogused alates esimesest, 1. aprillil 1984 algavast 12-kuulisest perioodist.
- 26 Liikmesriik kahjustaks seda eesmärki ning seaks ohtu piima täiendava maksustamise korra tõhususe, kui ta ei asendaks selle korra rakendamiseks vastu võetud, kuid ühenduse õigusnormidega vastuolus olevaid siseriiklikke õigusnorme uute, tagasiulatuvat jõudu omavate õigusnormidega. Erandiks ei ole ka piima maksustamise korda kehtestavad õigusnormid, mis on alates jõustumisest tervikuna siduvad.
- 27 Põhikohtuasjas vaidlustatud siseriiklike õigusnormide eesmärk eeldab järelikult, et piima täiendava maksustamise korra korrektse ning tõhusa rakendamise nimel oleks neil siseriiklikel õigusnormidel tagasiulatuv jõud.
- 28 Mis puudutab huvitatud isikute õiguspärase ootuse võimalikku rikkumist, siis tuleb siinkohal meenutada, et sellele põhimõttele võib toetuda iga ettevõtja, kellele

institutsioon on põhjendatud ootuseks alust andnud (15. aprilli 1997. aasta otsus kohtuasjas C-22/94: Irish Farmers Association jt, EKL 1997, lk I-1809, punkt 25).

- 29 Õiguspärase ootuse kaitse põhimõtet saab õigusnormide vaidlustamiseks kasutada vaid juhul, kui riigiasutused on ise eelnevalt loonud õiguspärase ootuse teket soodustava olukorra (vt selle kohta 15. jaanuari 2002. aasta otsus kohtuasjas C-179/00: Weidacher, EKL 2002, lk I-501, punkt 31). Lisaks sellele ei saa ettenägelik ja mõistlik ettevõtja seda põhimõtet enda kasuks pöörata juhul, kui ta on võinud enda huvisid riivava meetme vastuvõtmist ette näha (vt selles osas eespool viidatud Irish Farmers Association jt kohtuotsus, punkt 25).
- 30 Käesolevas kohtuasjas ei tugine hagejad ootusele, et suurhertsogi 1984. ja 1985. aasta määrused jäävad püsivalt kehtima. Nad tuginevad vaid ootusele, et uutel õigusnormidel puudub tagasiulatuv jõud.
- 31 Nende õigusnormide vastuvõtmise olustik, sellisena nagu põhikohtuasja hagejad ise seda on üksikasjaliselt oma kohtule esitatud märkustes käsitletud, ei anna võimalust järeldada, et ettevõtjatel võinuks tekkida õiguspärane ootus, et 1984. aasta 1. aprilli ja suurhertsogi 1987. aasta määruse jõustumise vaheliseks ajavahemikuks ei kehtestata mingeid ühenduse piima täiendava maksustamise korda rakendavaid siseriiklikke õigusakte.
- 32 Tegelikult nähtub viidatud märkustest selgesti, et pädevad siseriiklikud ametiasutused ei jätnud hetkekski vähimatki kahtlust selles osas, et suurhertsogi 1984. aasta ja 1985. aasta määrused asendatakse tagasiulatuvat jõudu omavate uute õigusaktidega. Riiklikul tasandil toimus arutelu vaid tagasiulatuva jõu omistamise viisi üle, mis pidi toimuma kooskõlas Luksemburgi siseriikliku õigusega.

- 33 Seetõttu pidanuks põhikohtuasjas hagejaks olevad ettevõtjad olema valmistunud selleks, et 1987. aasta suurhertsogi määrus rakendub tagasiulatuva jõuga. Enamgi veel, nad oleksid saanud ka ette näha taolise meetme vastuvõtmist seoses jätkuva ületoodanguga piimaturul ning liikmesriikide kohustusega kehtestada piimale lisamaks alates selle jõustumisest 1. aprillil 1984. Sel põhjusel ei võinud ettevõtjad alates määruste nr 856/84 ja nr 857/84 jõustumisest eeldada, et tootjatele ei kehtestata lehmapiima tootjatele määratud kvooti ületavate koguste eest lisamaksu.
- 34 Suurhertsogi 1987. aasta määruse tagasiulatuvat jõudu ei saa vaidlustada põhikohtuasja hagejate argumendiga, mille kohaselt lisamaksu puhul on majanduslikus mõttes tegu karistava meetmega, sest meede sanktsioneerib tootjat, kes on oma kvoodi ületanud ületoodanguga täpselt proportsionaalses mahus.
- 35 Karistussätete tagasiulatuva jõu puudumine on kõigi liikmesriikide õiguskordades sisalduv ühine põhimõte, mis on ka väljendatud Euroopa inimõiguste ja põhivabaduste konventsiooni artikli 7 lõikes 1 ning kuulub Euroopa Kohtu poolt kaitstavate üldiste õiguspõhimõtete hulka (10. juuli 1984. aasta otsus kohtuasjas 63/83: Kirk, EKL 1984, lk 2689, punkt 22, ja 13. novembri 1990. aasta otsus kohtuasjas C-331/88: Fedesa jt, EKL 1990, lk I-4023, punkt 42).
- 36 Siiski ei saa vastavalt Euroopa Kohtu kohtupraktikale lisamaksu käsitleda sanktsioonina sarnaselt komisjoni 9. märtsi 1993. aasta määruse (EMÜ) nr 536/93, milles sätestatakse piima- ja piimatootesektori lisamaksu kohaldamise üksikasjalikud rakenduseeskirjad (EÜT L 57, lk 12) artiklites 3 ja 4 sätestatud karistustega (vt 25. märtsi 2004. aasta otsus liidetud kohtuasjades C-231/00, C-303/00 ja C-451/00: Cooperativa Lattepiù jt, kohtulahendite kogumikus veel avaldamata, punkt 74, ning otsus liidetud kohtuasjades C-480/00–C-482/00, C-484/00, C-489/00–C-491/00 ja C-497/00–C-499/00: Azienda Agricola Ettore Ribaldi jt, kohtulahendite kogumikus veel avaldamata, punkt 58).

- 37 Lisamaks kujutab endast turupoliitika reeglitest või struktuuripoliitikast tulenevat piirangut. Ta on osa sekkumismeetmetest, mille eesmärk on stabiliseerida põllumajandustoodete turgu ning rahastada piimandussektori kulusid. Sellest tulenevalt on lisamaksu eesmärk — lisaks sellele, et sundida piimatootjaid kinni pidama neile määratud kvootidest — ka majanduslik, see tähendab hankida ühendusele vajalikud rahalised vahendid tootjate poolt üle lubatud kvoodi toodetud piima realiseerimiseks (vt eespool viidatud otsused kohtuasjades Cooperativa Lattepiù jt, punktid 74 ja 75, ning Azienda Agricola Ettore Ribaldi jt, punktid 58 ja 59).
- 38 Eeltoodud kaalutlustest lähtudes tuleb esitatud küsimusele vastata, et õiguskindluse ja tagasiulatava jõu puudumise põhimõtete kui ühenduse õiguse üldpõhimõtetega ei ole vastuolus see, et liikmesriik võtab vastu sellise tootmiskvoote kehtestava ühenduse regulatsiooni nagu määruste nr 856/84 ja 857/84 kohaldamiseks esialgsete õigusnormide asemele, mille Euroopa Kohus on diskrimineerivaks tunnistanud, uued õigusnormid, mida kohaldatakse tagasiulatuvalt nendele tootmiskvootide ületamise juhtumitele, mis on toimunud pärast nimetatud määruste jõustumist, kuid asendatud siseriiklike õigusnormide kehtivuse ajal.

Kohtukulud

- 39 Euroopa Kohtule märkusi esitanud Luksemburgi valitsuse ja komisjoni kohtukulusid ei hüvitata. Kuna põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus siseriiklikus kohtus poolelioleva asja üks staadium, otsustab kulude jaotuse siseriiklik kohus.

Esitatud põhjendustest lähtudes

EUROOPA KOHUS (kolmas koda),

vastuseks Cour de cassation'i 14. novembri 2002. aasta otsusega esitatud küsimusele, otsustab:

Õiguskindluse ja tagasiulatava jõu puudumise põhimõtete kui ühenduse õiguse üldpõhimõtetega ei ole vastuolus see, et liikmesriik sellise tootmiskvoote kehtestava ühenduse regulatsiooni kohaldamiseks nagu nõukogu 31. märtsi 1984. aasta määrus (EMÜ) nr 856/84, millega muudetakse määrust (EMÜ) nr 804/68 piima- ja piimatooteturu ühise korralduse kohta, ning nõukogu 31. märtsi 1984. aasta määrus nr 857/84, millega kehtestatakse üldeeskirjad määruse (EMÜ) nr 804/68 artiklis 5c nimetatud maksu kohaldamiseks piima- ja piimatootesektoris, võtab vastu nende esialgsete õigusnormide asemele, mille Euroopa Kohus on diskrimineerivaks tunnistanud, uued õigusnormid, mida kohaldatakse tagasiulatavalt nendele tootmiskvootide ületamise juhtumitele, mis on toimunud pärast nimetatud määruste jõustumist, kuid asendatud siseriiklike õigusnormide kehtivuse ajal.

Rosas

Schintgen

Colneric

Kuulutatud avalikul kohtuistungil 15. juulil 2004 Luxembourgis.

Kohtusekretär

Kolmanda koja esimees

R. Grass

A. Rosas